

Journal of Education Studies

Volume 12
Issue 3 *January-March 1984*

Article 15

April 2023

แนะนำและวิจารณ์หนังสือ

n/a

Follow this and additional works at: <https://digital.car.chula.ac.th/educujournal>

Part of the [Education Commons](#)

Recommended Citation

n/a (2023) "แนะนำและวิจารณ์หนังสือ," *Journal of Education Studies*: Vol. 12: Iss. 3, Article 15.

Available at: <https://digital.car.chula.ac.th/educujournal/vol12/iss3/15>

This Book Review is brought to you for free and open access by Chula Digital Collections. It has been accepted for inclusion in Journal of Education Studies by an authorized editor of Chula Digital Collections. For more information, please contact ChulaDC@car.chula.ac.th.

แนะนำและวิจารณ์หนังสือ

เศรษฐศาสตร์การเมือง เรื่องนวัตกรรมทางการศึกษา

George J. Papagiannis
Steven J. Klees
Robert N. Bickel

เขียน

อรรถนพ พงษ์วาท แปล

เอกสารวิชาการสมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย

เศรษฐศาสตร์การเมือง เรื่องนวัตกรรมทางการศึกษา

George J. Papagiannis, Steven J. Klees
และ Robert N. Bickel (เขียน)

อรรถนพ พงษ์วาท (แปล)

พิมพ์ครั้งแรกเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๒๗
สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย ๑๗๙ หน้า
ราคา ๒๕ บาท

ในช่วง ๒ ทศวรรษที่ผ่านมา นับเป็นยุคสมัยของการทบทวนเปลี่ยนแปลง และวิพากษ์แนวทางการศึกษาของไทยค่อนข้างสูง รวมไปถึงกระแสความคิดทางการศึกษาหลายกระแสได้เฟื่องฟูเติบโตใหญ่ขึ้นมา ไม่ว่าจะเป็นแนวความคิดของเปาโลแพร์ อีวาน อิลลิช จอห์นโฮลท์ เอเอส นีล เอฟเวอร์เรต ไรเมอร์ หรือแม้กระทั่งอันโตนิโอ กรัมซี

ทัศนะและยุคสมัยแห่งการวิพากษ์วิจารณ์ที่เติบโตเหล่านี้ ได้ส่งผลให้เกิดกระแสการขานรับและกระแสเชิงปฏิกิริยาขึ้นอย่างมากมาย ซึ่งนับได้ว่าเป็นนิมิตที่ดีอยู่ไม่น้อยในกระแสการศึกษาของไทย

“เศรษฐศาสตร์การเมืองเรื่องนวัตกรรมทางการศึกษา” ก็นับเป็นอีกกระแสทางความคิดแนวตะวันตกที่น่าสนใจติดตามอยู่ไม่น้อย เพราะเนื้อหาสาระที่สามารถโยงโยให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของระบบการศึกษา การเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ว่าเชื่อมโยงสอดคล้องกันเพียงใด โดยเฉพาะในส่วนของนวัตกรรมทางการศึกษา

ถ้าจะกล่าวโดยละเอียดสำหรับหนังสือเล่มนี้แล้ว ก็เห็นจะต้องแยกแยะตั้งแต่ในส่วนที่หนึ่งซึ่งว่าด้วย “เศรษฐศาสตร์การเมืองเรื่องนวัตกรรมทางการศึกษา” ถึงส่วนที่แปดซึ่งเป็นส่วนสุดท้ายของเล่มที่ว่าด้วย “การประเมินนวัตกรรม” ซึ่งค่อนข้างจะยืดยาวจนเสมือนหนึ่งจะกลายเป็นการสรุปเชิงวิเคราะห์ไป ดังนั้นจึงจะขอสรุปรวมเข้าเป็นประเด็นสำคัญ ๆ ๓ ประเด็นคือ

ประเด็นที่หนึ่งของหนังสือเล่มนี้ ต้องการเสนอให้เห็นถึงภาพรวม ๆ ของแนวความคิดและความขัดแย้งที่มีต่อการนำนวัตกรรมมาใช้ในระบบการศึกษา

ประเด็นที่สอง ซึ่งอยู่ในส่วนที่ ๓ และ ๔ ของหนังสือเล่มนี้ เป็นส่วนสำคัญที่สามารถจะช่วยขยายความสำคัญของประเด็นที่หนึ่งได้อย่างชัดเจน เพราะเป็นประเด็นที่กล่าวถึง “แนวความคิด ๒ กระแส” ระหว่างแนวคิดหลักที่ครอบงำสังคมอยู่กับแนวความคิดของกลุ่ม “เรดิคอล”

สำหรับแนวความคิดหลักที่ครอบงำสังคมอยู่นั้นผู้เขียนได้อธิบายถึงทฤษฎีทุนมนุษย์ที่มีความเชื่อว่า การนำเอานวัตกรรมทางการศึกษาที่ผ่านการคิดค้นมาเป็นอย่างดี ไปใช้อย่างมีเป้าหมายชัดเจน **อาจจะเป็นวิธีที่ดีที่สุดใน** การบรรลุถึงวัตถุประสงค์ **ทั้งเชิงพัฒนา**

และความเสมอภาค (หน้า ๑๗) และในขณะที่เดียวกันก็สะท้อนให้เห็นถึงแนวความคิดของกลุ่ม “เรดิคอล” ที่มีความเห็นขัดแย้งกับทฤษฎีความเชื่อข้างต้น ดังรายละเอียดในหน้า ๕๒ ที่กล่าวไว้ว่า “นวัตกรรมการศึกษาส่วนใหญ่จะมีส่วนเสริมสร้างความแข็งแกร่งให้กับสถานะของกลุ่มทางสังคมที่มีอภิสิทธิ์และอำนาจสูงสุดนั่นเอง จะมีส่วนน้อยมากหรือไม่มีเอาเสียเลยในการเสริมสร้างหรือให้ได้มาซึ่งสังคมประชาธิปไตยและสังคมที่มีความเสมอภาคกันมากขึ้น ๆ....”

และในประเด็นที่สองนี้ ยังได้ชี้ชัดให้เห็นถึงกระแสความคิดของกลุ่มที่ครอบงำสังคมที่เชื่อว่าการลงทุนเพื่อนวัตกรรมที่ทันสมัยนั้นจะมีผลให้การศึกษาหลุดไปข้างหน้าและเป็นการช่วยลดต้นทุนทางการศึกษาอีกด้วย เหล่านี้เองที่จะเป็นจุดสำคัญที่นำไปสู่การแก้ไขปัญหาระบบธุรกิจและอื่น ๆ ได้ สรุปก็คือเป็นการลงทุนเพิ่มประสิทธิภาพเพื่อไปสู่ประสิทธิผลสูงสุดในบั้นปลาย

แต่ความเชื่อเช่นนี้จะจริงได้หรือไม่เมื่อนวัตกรรมทางการศึกษาส่วนใหญ่มุ่งเสริมชนชั้นที่ได้เปรียบอยู่แล้วในสังคม ดังนั้นเผด็จการเบ็ดเสร็จทางเศรษฐกิจจึงเกิดขึ้นรอยถ่างของความเสมอภาคและความยุติธรรมก็ยิ่งเปิดกว้างออกไปอีก

แนวความคิดที่ขัดแย้งทั้งสองกระแสดังกล่าว มีรายละเอียดที่สำคัญ ๆ อีกหลายประการ ที่ค้นศึกษาได้ภายในหนังสือเล่มนี้

ประเด็นที่สาม ซึ่งเป็นประเด็นสุดท้ายที่รวมเอาตั้งแต่ส่วนที่ ๕ ถึงส่วนที่ ๘ เข้าด้วยกัน เพราะเป็นการเสนอถึงที่มาของนวัตกรรม การยอมรับและการเผยแพร่ การนำมาประยุกต์ใช้ และการประเมิน (ว่าไปแล้ว หนังสือเล่มนี้น่าจะเริ่มอ่านเอาความแต่ส่วนนี้ก่อนด้วยซ้ำไป)

ในประเด็นที่สามนี้สามารถที่จะโยนให้เห็นเป็นขบวนการตั้งแต่ได้ชี้ให้เห็นถึงอิทธิพลของการลงทุนเพื่อผลกำไรของบรรษัทร้านค้า (หน้า ๗๔) รวมไปถึงเพื่อ “ลิตรอนทักษะของครู” นั่นก็หมายถึงว่า ให้ครูมีบทบาทเป็นเหมือนผู้จัดการในชั้นเรียน ที่กระทำตนไปตามบทบาทที่ระบุไว้ทุกขั้นตอนของเครื่องมือ (หน้า 75)

ความเป็นมาของนวัตกรรมทางการศึกษาดังกล่าวนี้อเองที่ส่งผลให้โครงสร้างอำนาจทุนนิยมอำนาจออมรับเอาเข้ามาใช้ทันที ทั้งนี้ก็เพราะสามารถจะเพิ่มพูน โภคทรัพย์ให้กับเจ้าของผู้ลงทุน (หน้า ๙๐)

แต่ในการรับเอานวัตกรรมทางการศึกษาเข้ามาใช้นั้น จำเป็นที่จะต้องสอดคล้องกับผลประโยชน์ของระบบทุนนิยม (เช่น ต้นทุนต่ำ

เพิ่มพูนทักษะความรู้ ความรู้หรือต่อยอดทักษะคติที่เอื้ออำนวยประโยชน์ต่อการผลิตแบบทุนนิยม ฯลฯ) แต่หากนวัตกรรมทางการศึกษาใดใดก็ตาม ที่ทำลายต่อโครงสร้างของระบบนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเภทที่ส่งเสริมให้มีความเสมอภาคกันมากขึ้น ก็จะไม่เป็นที่ยอมรับและนำไปปฏิบัติกัน (หน้า ๑๑๙)

และสำหรับในส่วนสุดท้ายของเล่มที่กล่าวถึงการประเมินผลการนำนวัตกรรมเข้ามาใช้ในระบบการศึกษา ได้สรุปคำกล่าวของนาย Hurst ไว้ว่า “ผลงานทางด้านการนำเอานวัตกรรมไปประยุกต์ใช้จำนวนไม่น้อย **ในบั้นปลายแล้ว ทดสอบไม่ได้**” (หน้า ๑๒๗) ขณะเดียวกันแนวความคิดของกลุ่ม “เรดิคอล” ได้ชี้ให้เห็นถึงความฉ้อฉลของกลุ่มความคิดหลักที่ครอบงำสังคม ซึ่งมักจะมีขบวนการประเมินผลเชิงบวกต่อการนำนวัตกรรมเข้ามาใช้ในการศึกษา ซึ่งกลุ่ม “เรดิคอล” เห็นว่า “ผู้ทำการประเมินจำนวนมาก มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับหน่วยงานหรือองค์กรที่ให้ทุนอุดหนุนการวิจัยประเมินผลโครงการ และก็บ่อยครั้งเช่นกันที่โครงการวิจัยประเมินผลได้รับการสนับสนุนโดยตรงจากหน่วยงานและบุคลากรของหน่วยงาน ที่เป็นผู้วางแผนให้ทุนสนับสนุน ตลอดจนเป็นผู้นำเอาเทคโนโลยีทางการศึกษาอย่างใดอย่างหนึ่งไปใช้ และก็

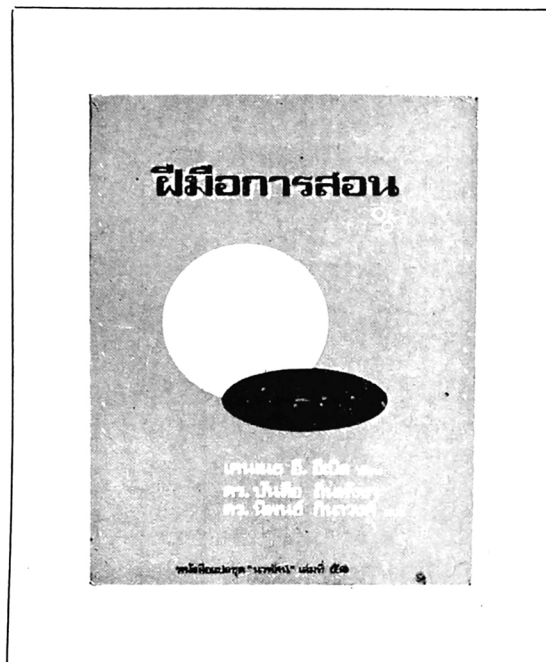

เป็นเทคโนโลยีที่ประเมินผลกันอยู่เนือง (หน้า ๑๔๒)

เนื้อหาที่ประมวลมาโดยคร่าว ๆ ทั้ง ๓ ประเด็นเหล่านี้ หากเราได้ติดตามศึกษากันอย่างถ่องแท้แล้วก็จะพบว่า ยังขาดการพูดถึง “คุณค่าความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์” อันเป็นความสำคัญที่สอดคล้องกับปรัชญาตะวันออกของไทยเรา ซึ่งน่าที่จะมีการทบทวนประเมินผลถึงการนำนวัตกรรมมาใช้เป็นสื่อกลางแทนครู เพราะมีเช่นนั้นแล้ว ในอนาคตอันใกล้ เราอาจจะพรั่งพร้อมไปด้วยผู้เชี่ยวชาญจำนวนมากที่เติบโตมาพร้อมกับเทคโนโลยีอันเป็นวัตถุ แต่แข็งแกร่งเป็นเสมือนหุ่นยนต์เดินได้ ซึ่งก็หมายความว่า ในระบบทุนนิยมแบบนี้ จะทำให้เรามองไม่เห็น “ครู” เราจะเห็นแต่ “สินค้าและการแลกเปลี่ยนสินค้า” เพราะแม้แต่ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ก็ถูกสินค้าเป็นตัวกำหนด ชีวิตมนุษย์ต้องกลายเป็นเครื่องเล่นของระบบเศรษฐกิจการเมืองไปเสียแล้ว

ดังนั้นการศึกษา “เศรษฐศาสตร์การเมืองเรื่องนวัตกรรมทางการศึกษา” เล่มนี้จึงน่าจะเป็นการศึกษาทางแนวความคิดเพื่อเป็นแนวทางโยมไปสู่ทัศนะในการมองบทบาทของ “นวัตกรรมทางการศึกษา” ให้อย่างถูกต้องในระบอบหนึ่ง ก่อนที่จะสายเกินแก้

วัลลภ ตังคณานุก์ษ์
 นิตยสารครูไทย

ฝีมือการสอน

เคนเนธ อี. อีเบิล (เขียน)

บันลือ ถิ่นพังงา และ นิพนธ์ กินาวงศ์ (แปล)

แพรวพินทยา ๒๕๒๖, ๒๓๔ หน้า ๔๕.๗๕ บาท

หนังสือเรื่อง “ฝีมือการสอน” ดร. บันลือ ถิ่นพังงา และ ดร. นิพนธ์ กินาวงศ์ ร่วมกันแปล มาจากหนังสือชื่อ “THE CRAFT OF TEACHING” ของ Kenneth E. Eble ซึ่งสำนักพิมพ์ Jossey-Bass พิมพ์เผยแพร่เมื่อ ค.ศ. 1976

หนังสือเล่มนี้เป็นหนังสือที่กล่าวถึงการสอนในระบอบอุดมศึกษา โดยผู้เขียนได้เสนอทัศนะและแนวคิดเชิงมนุษยธรรมกับประสบการณ์ส่วนตัวของผู้เขียนที่ทำการสอนมานับ

สิบ ๆ ปี โดยผู้เขียนพยายามเน้นให้เห็นถึงว่า คุณภาพการสอนในวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยขึ้นอยู่กับสมรรถภาพประสิทธิภาพของอาจารย์ผู้สอนเป็นสำคัญ ผู้เขียนมีความเชื่อมั่นอย่างยิ่งว่าการสอนเป็นศิลป์ไม่ใช่ศาสตร์ การสอนสามารถฝึกฝน แสวงหา และพัฒนาให้ดีขึ้นเรื่อย ๆ ได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งตัวอาจารย์ผู้สอนทั้งหลายนั้นทุกคนสามารถพัฒนาฝีมือการสอนของตนเองได้ ถ้าหากผู้สอนได้พยายามทำความเข้าใจกับขบวนการและกลไกการสอนทุกแง่มุม ไม่ว่าจะเป็นการยอมรับในความเชื่อทางการสอน การใช้ห้องเรียนให้เป็นประโยชน์ การสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน การสร้างบรรยากาศในการสอน เทคนิคการใช้การสอนแบบต่าง ๆ การให้งาน การสอบ ฯลฯ เหล่านี้ล้วนสามารถใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการสอนได้เป็นอย่างดี และไม่ยากเกินความสามารถของผู้สอนที่จะใช้สิ่งเหล่านั้นให้เกิดประโยชน์

ลักษณะการวางแผนในการเขียนเป็นจุดเด่นของหนังสือเล่มนี้เพราะ ประการแรกผู้เขียน เขียนโดยยึดแนวคิดจากประสบการณ์การสอนของตนเป็นหลัก ไม่ได้ใช้ทฤษฎีนำหน้าเหมือนผู้เขียนหนังสืออื่น ๆ ประการที่สอง การใช้สำนวนภาษาเป็นแบบเล่าสู่กันฟังมากกว่าการใช้สำนวนภาษาเชิงวิชาการที่เข้าใจได้

ยาก ประการที่สาม แต่ละตอนของหนังสือประกอบด้วยสามส่วนหลัก คือ ความจริงที่เป็นอยู่ในการสอน แนวทัศนะของผู้เขียนต่อความจริงนั้นๆ และการเสนอแนะทางแก้ไขปรับปรุงทั้ง 3 ส่วนแบ่งชัดเจนทำให้อ่านแล้วเข้าใจง่ายขึ้น ประการสุดท้ายที่เด่น คือ การนำเสนอแนวคิดใหม่จากประสบการณ์มากกว่าการใช้ทฤษฎีฉะฉานตัวอย่างที่ยกอ้างและคำอธิบายแนะนำ จึงช่วยให้เข้าใจเรื่องราวได้โดยง่ายนับเป็นหนังสือวิชาการที่อ่านเข้าใจง่ายมากที่สุด

สำหรับการจัดแบ่งตอนในหนังสือเล่มนี้แบ่งเป็น ๔ ตอน คือ

ตอนที่ ๑ เป็นการปูพื้นฐานให้เห็นแนวคิดความเชื่อของผู้เขียนที่มีต่อการสอนที่เน้นคุณภาพของตัวผู้สอนให้ผู้อ่านเข้าใจในทัศนะเบื้องต้นของผู้เขียน และได้ให้เหตุผลที่เป็นจริงอย่างยิ่งในการลบล้างความเชื่อเกี่ยวกับการสอนที่อาจารย์ทั้งหลายยึดถือกันอยู่ในปัจจุบัน เช่น การสอนมิเป็นการกระทำ การสอนไม่ใช่ศิลปการแสดง การสอนควรตัดเรื่องบุคลิกภาพออกไป เป็นต้น

ตอนที่ ๒ ทักษะต่าง ๆ ทางการสอนเป็นตอนที่กล่าวถึงความเป็นจริงของการสอนในปัจจุบันผู้เขียนได้วิเคราะห์การสอนทั้งในและนอกชั้นเรียนโดยชี้ให้เห็นบทบาทของผู้สอนทั้งหลายที่ผู้เขียนเห็นว่าเป็นการกระทำที่

ผิด เช่น การเคร่งครัดในชั้นเรียน การละเลยสัมพันธภาพระหว่างครูกับศิษย์ การไม่สร้างบรรยากาศที่ดีในการสอน แล้วผู้เขียนก็ได้เสนอแนวคิดที่จะทำให้ดีขึ้นว่าจะทำได้อย่างไร

ตอนที่ ๓ สิ่งสกรปรกและภาระอันน่าเบื่อเกี่ยวกับการสอน ตอนที่ ๓ นี้ได้กล่าวถึง ตำราเรียน การให้งาน การทดสอบ การให้เกรด และประสบการณ์ต่าง ๆ ในชั้นเรียน ซึ่งให้เห็นข้อผิดพลาดของผู้สอนต่อเรื่องดังกล่าวจนมีผลให้การสอนเป็นที่น่าเบื่อทั้งผู้เรียนและผู้สอนเอง พร้อมกันนี้ผู้เขียนก็ให้แนวคิด วิธีทาง ในการแก้ไขอย่างน่าพึงพอใจด้วย

ตอนที่ ๔ การเรียนการสอน เป็นตอนที่ผู้เขียนพยายามเสนอแนะต่อบัณฑิตวิทยาลัยในการเตรียมคุณภาพที่ดีของอาจารย์และช่วยให้เห็นถึงความสำคัญของอาจารย์ผู้สอนที่มีต่อการสอน

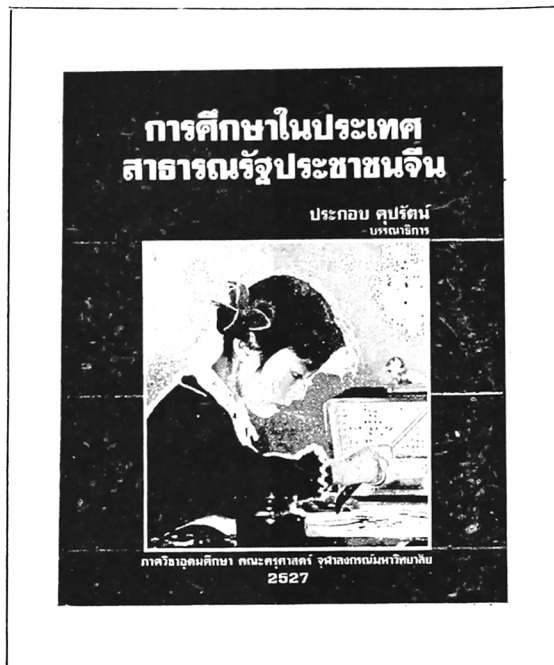
ในด้านการเปลี่ยนส่วนใหญ่นักผู้แปลพยายามเลือกสรรคำศัพท์ไทยที่ใกล้เคียงกับความหมายเดิมของผู้เขียนเพื่อรักษาอรรถรสและความหมายเดิมเอาไว้ จึงทำให้ภาษาในการถอดความค่อนข้างแข็งไปหน่อย อ่านดูแล้วยังพบสำนวนโวหารแบบฝรั่งอยู่หลายแห่ง และ

ผู้อ่านยังรู้สึกว่าเป็นงานแปลอย่างชัดแจ้ง แต่อย่างไรก็ดีก็ยังนับว่าการแปลได้ใจความต่อเนื่อง สามารถติดตาม ข้อกระทง ประเด็น และรักษาสิ่งที่ผู้เขียนต้องการจะสื่อกับผู้อ่านได้ครบถ้วนดีมากทีเดียว อ่านเข้าใจง่ายรู้เรื่อง ชัดเจนหากไม่ตั้งใจพิจารณาจริงๆ แล้วก็จะไม่ติดใจเลยว่าเป็นงานแปล

กล่าวโดยสรุปแล้วหนังสือ “ฝีมือการสอน” เล่มนี้เป็นหนังสือที่น่าอ่านมากเล่มหนึ่งในไม่กี่เล่มที่กล่าวถึงการสอนในระดับอุดมศึกษาไว้อย่างแยกแยะชัดเจน การวิเคราะห์วิจารณ์และชี้ทางออกเป็นไปอย่างสมเหตุสมผลควรที่ผู้บริหารอาจารย์ผู้สอนและผู้เกี่ยวข้องสนใจในการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาจะได้อ่านหนังสือเล่มนี้อย่างยิ่ง ไม่บ่อยนักที่จะมีผู้เขียนถึงการสอนในระดับอุดมศึกษาโดยอาศัยความเข้าใจจากประสบการณ์เป็นหลักในการเสนอแนวคิด และเป็นแนวคิดที่กำกับการปฏิบัติการสอนของผู้สอนทั้งหลายแทนการเขียนนำด้วยทฤษฎีเหมือนผู้เขียนอื่น ๆ ที่เราเคยได้อ่านกันมา

หัสตินทร์ เขาวนปรีชา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การศึกษาในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน

ปรกอบ คุปรัตน์ (บรรณาธิการ)

ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๒๕๒๗

๑๗๖ หน้า พิมพ์อัดสำเนา ๔๐ บาท

สาธารณรัฐประชาชนจีน หรือที่เรียกกันทั่วไปว่า “จีนแผ่นดินใหญ่” มีสมญานามว่า “ม่านมโหรี” ทั้งนี้เพราะเหตุการณ์ต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านสังคม เศรษฐกิจ หรือการเมือง มักจะค่อนข้างลึกลับ ไม่ค่อยมีผู้ใดทราบข้อเท็จจริงมากนัก แต่นับตั้งแต่สาธารณรัฐประชาชนจีนได้เปิดเผยติดต่อกับโลกภายนอก โดยได้รับการยอมรับให้เข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติ

ใน ค.ศ. ๑๙๗๑ และสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตกับประเทศต่าง ๆ รวมทั้งประเทศไทย ใน ค.ศ. ๑๙๗๕ ได้มีคนไทยหลายกลุ่มหลายคณะรวมทั้งนักวิชาการได้เดินทางไปเยือนและศึกษาทำงานในสาธารณรัฐประชาชนจีน ข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับจีน จึงได้เปิดเผยและเป็นที่รับรู้กันมากขึ้น

สาธารณรัฐประชาชนจีนเป็นประเทศใหญ่ซึ่งมีพลเมืองมากที่สุดในโลกและได้รับอิทธิพลทางอุดมการณ์จากลัทธิมาร์ก เลนิน และความคิดของเหมา เจ๋อตง การศึกษาในจีนมีความเกี่ยวพันกับ อุดมการณ์และการเมือง ระบบการศึกษาของจีนเป็นปัจจัยสำคัญในการอบรมเยาวชนจีนตามเป้าหมายทางการเมืองและมักแปรเปลี่ยนไปตามกระแสทางการเมือง การศึกษาของจีนยุค ๔ ทันสมัยในปัจจุบัน เป็นการศึกษาเพื่อพัฒนา ทั้งนี้เพราะจีนมีเป้าหมายที่จะพัฒนาประเทศให้เป็นสังคมนิยมที่ทันสมัยใน ๔ ด้าน คือ เกษตรกรรม อุตสาหกรรม การทหาร วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ระบบการศึกษาของจีนในปัจจุบันก็ได้รับการปรับเปลี่ยนเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายดังกล่าว

หนังสือเรื่อง **การศึกษาในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน** ซึ่งมีอาจารย์ ปรกอบ คุปรัตน์ เป็นบรรณาธิการ เป็นหนังสือที่รวบรวมบทความเกี่ยวกับการศึกษาในจีน

ของอาจารย์ ๘ ท่าน จากภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งได้เดินทางไปเยือนและดูงานการศึกษาในจีน เป็นระยะเวลา ๑๔ วัน ระหว่างวันที่ ๑๘ ต.ค.- ๑ พ.ย. ๒๕๒๖ หนังสือเล่มนี้เป็นการถ่ายทอดประสบการณ์ที่ได้พบเห็นเป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อการเผยแพร่และทำความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการศึกษาในสาธารณรัฐประชาชนจีนในปัจจุบัน

หนังสือ **การศึกษาในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน** ประกอบด้วยบทความทั้งสิ้น ๑๐ บทความ ดังนี้

๑. การศึกษาของประเทศจีนในอดีต โดย ผศ. ประกอบ คุณรัตน์ ซึ่งนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับความเป็นมาของการศึกษาจีนตั้งแต่สมัยโบราณ กว่า ๑๐๐ ปีก่อนคริสตกาล จนถึงสมัยนักปราชญ์ต่าง ๆ เช่น ขงจื๊อ เวี๋ย ๆ มาจนถึงจีนยุคใหม่ในศตวรรษที่ ๒๐ ซึ่งได้รับอิทธิพลจากตะวันตก จนกระทั่งจีนเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นสาธารณรัฐประชาชนจีนใน ค.ศ. ๑๙๔๙ บทความนี้ได้มีการอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล

๒. ปรัชญาการศึกษาในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนในสมัยปัจจุบัน โดย ผศ. พรชูลี อาชาวอารุง ซึ่งนำเสนอปรัชญาการเสนอของจีนในสมัยที่เหมา เจ๋อตงมีอิทธิพล

และบทบาทสำคัญในจีน กับปรัชญาการศึกษาของจีนในปัจจุบัน นับตั้งแต่เหมาถึงแก่กรรมใน ค.ศ. ๑๙๗๖ รวมทั้งได้กล่าวถึงการศึกษาของจีนในระดับ ๆ ต่าง ๆ เช่น ปฐมวัย ประถม มัธยม และอุดมศึกษา บทความนี้ไม่อ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล เพียงแต่มีรายชื่อของเอกสารที่เกี่ยวข้องตอนท้ายบทความ

๔. การอุดมศึกษากับสังคม : กรณีของสาธารณรัฐประชาชนจีน เขียนโดย รศ. ไพฑูรย์ สินลารัตน์ ซึ่งได้นำเสนอสภาพแวดล้อมทางสังคมและการเมืองของจีนอย่างคร่าว ๆ และความเกี่ยวพันระหว่างสภาพแวดล้อมดังกล่าวกับระบบการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งระดับอุดมศึกษาในจีน โดยกล่าวถึงรูปแบบต่าง ๆ ของสถาบันอุดมศึกษา การควบคุม ตลอดจนการบริหารภายใน บทความนี้น่าสนใจมาก อีกทั้งมีการอ้างอิงเอกสารและแหล่งข้อมูลต่าง ๆ อย่างค่อนข้างเป็นหลักฐาน

๔. มหาวิทยาลัยปักกิ่ง ผศ. ธิตารัตน์ บุญนุช นำเสนอเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยปักกิ่ง (เป่จิงต้าเฉว) หรือที่รู้จักกันในนามของ “เป่ต้า” ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยชั้นนำที่เก่าแก่และมีชื่อเสียงมากที่สุดแห่งหนึ่งของจีน

๕. สถาบันภาษาในสาธารณรัฐประชาชนจีน ผศ.ทวีป เมธาคุณวุฒิ นำเสนอบทความเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถาบันภาษาต่างประเทศ

แห่งนครปักกิ่ง ซึ่งเป็นสถาบันชั้นนำของจีนอีกแห่งหนึ่ง

๖. สถาบันการศึกษาแห่งมณฑลเกียงซู โดย ผศ. วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา ซึ่งนำเสนอเกี่ยวกับวิทยาลัยครู และการผลิตบุคลากรทางการศึกษาในจีน โดยกล่าวถึงการรับสมัคร การเรียน การสอน และการบริหารภายใน

๗. มหาวิทยาลัยจงชาน โดย อาจารย์ วราภรณ์ บวรศิริ ซึ่งนำเสนอเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาที่มีชื่อเสียงในภาคใต้ของจีน คือ มหาวิทยาลัยจงชาน ซึ่งมาจากชื่อ ชุน จงชาน (หมายถึง ดร. ชุนยัคเซน นั่นเอง) ในมณฑลกว่างตุง

๘. การศึกษาเพื่ออาชีพ โดย ผศ. สุกัญญา โทวิไลกุล นำเสนอเกี่ยวกับการศึกษาด้านอาชีวะ หลักสูตรและบุคลากร ตามที่ได้เห็นมาจากการไปเยือนสถาบันเทคโนโลยีเครื่องจักรกลแห่งนครเซี่ยงไฮ้

๙. บทบาทของผู้นำจีนกับการศึกษา โดย รศ. ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ นำเสนอเรื่องการเมืองกับการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งบทบาทของผู้นำต่อการศึกษาในจีน

๑๐. เยาวชนจีน : ความหวังหรือความสิ้นหวัง ผศ. ประกอบ คุปรัตน์ แปลงานวิจัยของจีนเกี่ยวกับเยาวชนของจีนในปัจจุบัน เป็นบทความที่น่าสนใจมากเช่นกัน

บทความในหนังสือ **การศึกษาในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน** ส่วนใหญ่เขียนขึ้นจากประสบการณ์ที่ได้พบเห็น หรือการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและข้อมูลของนักวิชาการ และผู้บริหารการศึกษาของจีน หรืออ้างอิงแหล่งข้อมูลของจีน มีเพียงบางบทความที่จะเป็นการแปลเก็บความมาเรียบเรียง เช่น บทความเรื่อง “การศึกษาของประเทศจีนในอดีต” มีเนื้อหาคล้ายคลึงกับ “Education in Ancient and Modern China” ในหนังสือ **China Handbook Series : Education and Science** (Beijing : Foreign Language Press, 1983) และบทความเรื่อง “ปรัชญาการศึกษาในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนในปัจจุบันก็มีเนื้อหาคล้ายคลึงกับ “The Theory of Education in the PRC” และ “Current Educational Practices” จากบทความ The Educational System ในหนังสือ **Encyclopaedia of China Today** ซึ่งเขียนโดย F.M. Kaplan และ J.M. Sobin Sydney : Book Wise (Australia), 1983)

อย่างไรก็ดี บทความต่าง ๆ ในหนังสือ **การศึกษาในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน** น่าสนใจเป็นส่วนใหญ่และเป็นข้อมูลพื้นฐานในการทำความเข้าใจระบบการศึกษาของจีน อีกทั้งยังเขียนโดยนักวิชาการที่สนใจในด้านการศึกษาค้นคว้า จึงได้ภาพเกี่ยวกับระบบการศึกษาของจีน ทั้งในแนวกว้างและที่เฉพาะ

เจาะจง แต่บทความเหล่านี้ ส่วนใหญ่จะพูดถึงสภาพที่เป็นไปในปัจจุบันมากกว่าที่จะพูดถึงการเปลี่ยนแปลง หรือการพัฒนาในวงการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของจีน หรือปัญหาต่าง ๆ ในระบบการศึกษา เช่น ปัญหาในเรื่องการเรียนการสอน เงินเดือนของอาจารย์ สถานภาพเมื่อเทียบกับอาชีพอื่น ๆ หรือการขึ้นสู่ตำแหน่งทางวิชาการ เป็นต้น ซึ่งจะทำให้ดูเหมือนว่าระบบการศึกษาของจีนไม่มีปัญหา อีกทั้งการพูดถึงปัญหามักรังอาจช่วยให้เปรียบเทียบกับระบบการศึกษาระดับอุดมศึกษาของไทยได้อีกด้วย

ในรายละเอียดนั้น มีบางประเด็นที่มีความเข้าใจคลาดเคลื่อน เช่น หน้า ๔๑ สันนิ-

บาตเยาวชน (Youth League) ไม่น่าจะเป็น “กลุ่มนักศึกษาที่รวมตัวกันในลักษณะของกลุ่มเด็กหัวก้าวหน้า ซึ่งเป็นกลุ่มที่คอยดูและให้ข้อเสนอแนะกับผู้บริหาร” ตามที่เขียนไว้ เพราะสันนิบาตเยาวชนในจีนมิได้มีการรวมตัวอย่างอิสระ แต่เป็นองค์กรมวลชน (mass Organization) ที่พรรคคอมมิวนิสต์จีนจัดตั้งกลุ่มเยาวชนและชี้นำควบคุมโดยพรรคคอมมิวนิสต์จีน

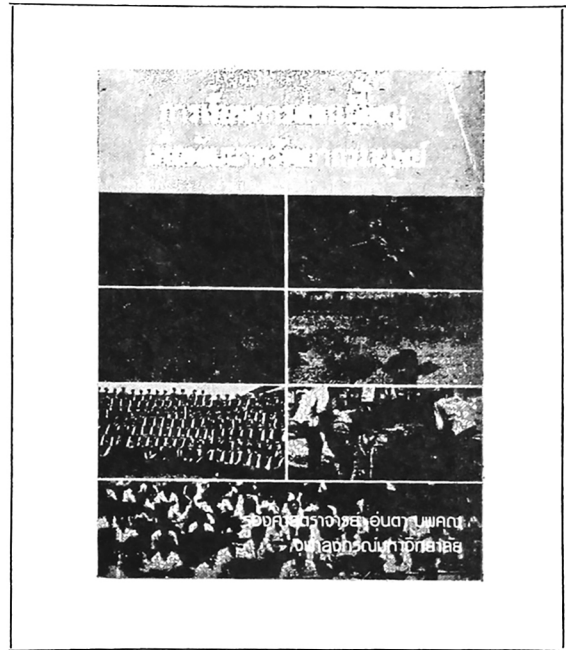
คำว่า Brigade (หน้า ๑๓๒) ซึ่งผู้เขียนแปลว่า คณะชาวนา น่าจะแปลว่ากองการผลิตใหญ่ (มาจากภาษาจีนว่า ตำบล) ซึ่งประกอบด้วยหน่วยการผลิตย่อย (เสี่ยวตำบล)

การเทียบเสียงภาษาจีนในชื่อเฉพาะก็มีคลาดเคลื่อน เช่น

หน้า ๑	ราชวงศ์ เซา ตะวันตก (Western Zhou)	น่าจะเป็น โจว ตะวันตก
หน้า ๒	โมซี (Mo Zi)	น่าจะเป็น โมจื่อ หรือ โมจื่อ
	เม่งเชีเยส (Mencius)	„ เม่งจื่อ
„ ๗	จูเรน (Ju Ren)	„ จูเหียน
	จินชี (Jin Shi)	„ จินชื้อ
„ ๙	เยนาน (Yen-an)	„ เหยียน-อาน หรือ เอียน-อาน
„ ๒๙	๒๕๒๑	„ ๑๙๒๑
„ ๕๙	ไคยวนเป	„ ไชยวนเป
	เซิน ตู เชียว	„ เฉิน ตู ชิว
	ลู ชัน	„ หลู่ ชัน (Lu Hsun)
„ ๙๑	จงซาน	„ จงซาน
„ ๑๓๔	ซางยง	„ จางหยง
„ ๑๓๗	กอลิงเกา	„ กงหลิงเกว

อย่างไรก็ดี หนังสือ **การศึกษาในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน** เป็นหนังสือที่น่าสนใจมากเล่มหนึ่ง ซึ่งเป็นผลของความพยายามของคณะอาจารย์ทั้งแปดท่านแห่งภาควิชาอุดมศึกษา คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่แม้จะมีเวลาว่างเพียง ๒ อาทิตย์ แต่ก็ได้แสวงหาข้อมูลที่เป็นประโยชน์อย่างมากในการทำความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการศึกษาในจีน นับตั้งแต่ความเป็นมาของการศึกษาในอดีต ปรากฏการศึกษาในปัจจุบัน ระบบการศึกษาในระดับต่างๆ ตลอดจนสถานบันศึกษาระดับอุดมศึกษาแบบต่าง ๆ ในจีน หนังสือเล่มนี้จึงเป็นหนังสือที่ให้ข้อมูล เกี่ยวกับระบบการศึกษาของจีนในปัจจุบันอย่างค่อนข้างละเอียด อาจกล่าวได้ว่าเป็นหนังสือภาษาไทยเล่มแรกเกี่ยวกับระบบการศึกษาของจีนในยุค ๔ ทันสมัย ซึ่งเป็นการศึกษาเพื่อพัฒนาประเทศ หนังสือ **การศึกษาในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน** จึงเป็นหนังสือที่นักศึกษาและผู้สนใจสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยเฉพาะอย่างยิ่งระบบการศึกษาของจีน ควรมิไว้อ่าน เพื่อช่วยให้เข้าใจสาธารณรัฐประชาชนจีนให้ดียิ่งขึ้น

จุลชีพ ชินวรรณ
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

การเรียนรู้การสอนผู้ใหญ่ เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

รองศาสตราจารย์อุ้นดา นพคุณ

กรุงสยามการพิมพ์ ๒๕๒๗, ๒๑๐ หน้า (ไม่บอกราคา) กระดาษปรีฟ

ข้าพเจ้าได้มีโอกาสอ่านหนังสือดังกล่าวข้างต้นแล้ว เห็นว่าหนังสือเล่มนี้มีประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับผู้ที่อยู่ในแวดวงของการศึกษาและบุคคลทั่ว ๆ ไปที่ใฝ่รู้ โดยเฉพาะผู้ที่สอนหรือกำลังศึกษาเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนหรือการศึกษานอกระบบ ซึ่งหลาย ๆ มหาวิทยาลัยกำลังเปิดสอนอยู่ ไม่ว่าจะเป็นมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยเกษตร-

ศาสตร์ และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเอง จะเป็นระดับปริญญาตรีหรือปริญญาโทก็ตามสมควรอย่างยิ่งที่จะได้เป็นเจ้าของหนังสือเล่มนี้เพื่อประโยชน์ต่อการเรียนการสอน หรือการบริหารงานเกี่ยวกับการเรียนการสอนผู้ใหญ่ ในขณะที่เรากำลังขาดแคลนตำราประกอบการเรียนการสอนที่เป็นภาษาไทยของเราเอง

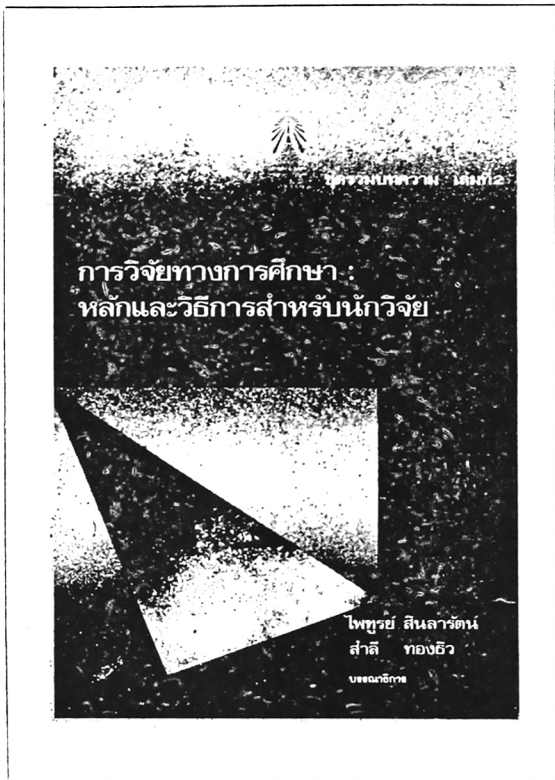
เนื้อหาสาระในเล่มผู้แต่งได้แยกออกเป็นบท ๆ ถึง ๖ บท โดยกล่าวถึงเรื่องต่าง ๆ ของการเรียนการสอนผู้ใหญ่เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ไว้ค่อนข้างละเอียด เริ่มด้วยบทนำที่เกี่ยวกับการพัฒนามนุษย์ ทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ วิวัฒนาการการศึกษาต้านการเรียนการสอน ลักษณะของผู้เรียนผู้ใหญ่ หลักการและการประยุกต์ทฤษฎีการเรียนรู้กับทฤษฎีการเรียนการสอนผู้ใหญ่ สภาพสิ่งแวดล้อมในการเรียนการสอนผู้ใหญ่ แผน กลยุทธ์และเทคนิคการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่ และเรื่องสุดท้ายเป็นบทที่ว่าด้วยคุณลักษณะของผู้สอนผู้เรียนผู้ใหญ่

เราคงจะเพิกเฉยไม่ได้เสียแล้วในปัจจุบันที่จะพัฒนาประเทศโดยขาดการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยเฉพาะทรัพยากรมนุษย์ที่เป็นผู้ใหญ่คนที่อยู่ในวัยผู้ใหญ่ของประเทศไทยเรา ได้ถูกทอดทิ้งมานานถ้าเราได้พัฒนาผู้ใหญ่จำนวนมาก

เหล่านี้ให้มีคุณภาพ ก็จะเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประเทศไม่ว่าจะเป็นระบบการผลิต การเมือง เศรษฐกิจ หรือสังคมก็ตาม ซึ่งจะทำให้ไม่ว่าใครที่นั่นข้าพเจ้าเชื่อว่าผู้อ่านจะได้ทราบแนวทางจากหนังสือเล่มนี้

โดยสรุปแล้วความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องการเรียนการสอนผู้ใหญ่ ที่ผู้แต่งได้เขียนไว้ในหนังสือเล่มนี้ ได้ครอบคลุมประเด็นหลัก ๆ ไว้อย่างครบถ้วน จึงเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับผู้อ่านแทบจะพูดได้ว่า ในขณะที่อ่านหนังสือเล่มนี้เหมือนกับเรากำลังนั่งคุยกับผู้รู้หรือผู้สอนการศึกษาผู้ใหญ่ที่เดียวจะนั้น ในสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาไม่ว่าจะเป็นมหาวิทยาลัย วิทยาลัยครู ควรอย่างยิ่งที่จะมีหนังสือเล่มนี้ไว้ในห้องสมุด เพราะเป็นตำราที่สมบูรณ์เล่มหนึ่ง มีการอ้างอิงเอกสารทางวิชาการ ตำรา ตลอดจนผลงานวิจัยต่าง ๆ ทั้งของไทยและต่างประเทศ เพื่อที่นักศึกษาคณาจารย์จะได้ใช้อ่านประกอบการค้นคว้า แต่ก็ไม่แน่ใจว่าผู้แต่งพิมพ์ปริมาณมากพอกับความต้องการของนักวิชาการทั้งหลายอย่างพอเพียงหรือไม่ โอกาสต่อ ๆ ไปผู้แต่งคงจะผลิตตำราออกมาเพิ่มเติมให้ได้อ่านอีก

สุบิน แก้วยั้ง
วิทยาลัยครูอุดรดิตต์

การวิจัยทางการศึกษา : หลักและวิธีการสำหรับนักวิจัย

ไพฑูรย์ สินลารัตน์ และ
สำลี ทองธิว (บรรณาธิการ)

สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๗

กระดาษปกอ่อน ๓๗๐ หน้า ๕๕ บาท

เป็นที่ทราบกันดีว่าการวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ อันนำไปสู่การบุกเบิกแสวงหาความรู้ที่มีคุณค่าต่อชีวิตและสังคม แต่ปัญหาและอุปสรรคประการหนึ่งของนักวิจัย ก็คือ การขาดทักษะและความสามารถในการวิจัย ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักและวิธีการวิจัย

จึงเป็นสิ่งสำคัญ เป็นที่น่ายินดีที่สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดย ดร. ไพฑูรย์สินลารัตน์ และ ดร. สำลี ทองธิว ได้รวบรวมบทความที่เกี่ยวข้องกับหลักการและวิธีการวิจัยทางการศึกษาโดยคัดเลือกบทความซึ่งมีเนื้อหาที่ช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจในสาระของหลักและวิธีการวิจัย ซึ่งบทความเหล่านี้เขียนโดยคณาจารย์ที่มีความรู้และประสบการณ์สูงในการวิจัยทั้งสิ้น

หนังสือเล่มนี้เน้นความพยายามที่จะเสนอแนะแนวคิดและวิธีการในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิเคราะห์ตีความและการสร้างข้อสรุปอันจะเป็นความรู้และแนวทางที่จำเป็นในทางการศึกษา และเป็นการเสนอในลักษณะที่มุ่งจะใช้ประโยชน์ได้ในทางปฏิบัติมากเป็นพิเศษ

เนื้อหาภายในหนังสือได้ครอบคลุมหลักการสำคัญ ๆ ที่นักวิจัยจำเป็นต้องทราบ ซึ่งประกอบไปด้วย ๓ ภาคใหญ่ ๆ คือ ภาคที่ ๑ เป็นความรู้พื้นฐานเพื่อการวิจัยด้านต่าง ๆ ครอบคลุมตั้งแต่เรื่องบทนำสู่การวิจัย การตั้งปัญหาในการวิจัย ไปจนถึงการออกแบบทางการวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูลซึ่งในสามบทที่กล่าวมานี้จะทำให้ผู้อ่านได้เข้าใจและเห็นภาพของการวิจัยทางการศึกษามีลักษณะและขอบเขตอย่างไร ลักษณะของปัญหาที่เหมาะสมในการวิจัยเป็นอย่างไร แบบวิจัยต่าง ๆ ทางสังคมศาสตร์ที่อาจนำมาใช้ทางการศึกษาได้และ

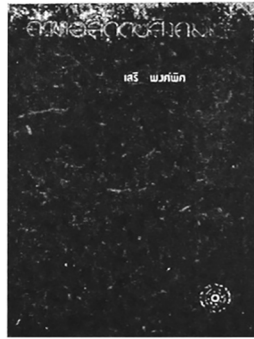
แหล่งข้อมูลทางการศึกษาจากแหล่งต่าง ๆ นั้น เราจะเก็บข้อมูลได้อย่างไร ในภาคที่ ๒ เป็นระเบียบวิธีการวิจัยหลักซึ่งเป็นขั้นตอนที่สำคัญของการวิจัย ซึ่งประกอบไปด้วยวิธีการวิจัยเชิงประวัติศาสตร์ วิธีการวิจัยเชิงบรรยาย และวิธีการวิจัยเชิงทดลอง ในภาคที่ ๓ เป็นการวิเคราะห์ตีความข้อมูลและเผยแพร่ผลการวิจัย ซึ่งในภาคนี้เน้นที่วิธีการทางสถิติที่จะนำไปใช้ในการวิจัย ซึ่งได้คัดเลือกสถิติที่จำเป็นสำหรับการวิเคราะห์และการตีความข้อมูลทางการศึกษา ซึ่งจะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจสถิติเพื่อการวิจัยได้ง่ายขึ้น นอกจากนี้ก็ได้กล่าวถึงการเสนอผลงานวิจัย ซึ่งครอบคลุมส่วนประกอบของรายงาน วิธีการเขียนเผยแพร่และการจัดทำบทคัดย่อ ในบทก่อนสุดท้ายกล่าวถึงการเผยแพร่ผลการวิจัย ซึ่งจะทำให้ผู้อ่านเข้าใจและมองเห็นปัญหาอย่างไม่ซับซ้อน บทสุดท้ายของหนังสือจบลงด้วยการเขียนโครงร่างการวิจัย ซึ่งถือได้ว่าเป็นความคิดในเชิงรูปธรรมของการวิจัยเรื่องใดเรื่องหนึ่งก่อนจะลงมือทำวิจัยต่อไป

จะเห็นได้ว่า เนื้อหาภายในหนังสือได้ครอบคลุมเนื้อหาสาระเกี่ยวกับการวิจัยได้อย่างครบถ้วน การแบ่งบทจะจัดไว้อย่างต่อเนื่องรับกันในแต่ละบท ลักษณะการเขียนในบทความแต่ละเรื่อง จะเป็นการสรุปหลักการสำคัญ ๆ ซึ่งในแต่ละบทจะมีตัวอย่างประกอบเพื่อความเข้าใจที่ชัดเจนขึ้น ซึ่งหากผู้อ่านได้อ่านจบแล้วเชื่อว่าจะเป็นประโยชน์ต่อการเกิดแนวคิด และสามารถนำไปปฏิบัติในงานวิจัยได้เป็นอย่างดี หนังสือเล่มนี้จึงน่าจะเหมาะสมสำหรับผู้ที่อยู่ในวงการศึกษามาก่อน ทั้งผู้เริ่มวิจัยใหม่ที่จะดำเนินการวิจัยได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ทั้งนักวิจัยเก่าที่จะปรับปรุงพัฒนางานวิจัยของตนเองให้ดีขึ้น รวมทั้งนิสิตปริญญาโทและปริญญาเอกทางการศึกษาที่จะต้องทำวิจัยทุกท่าน

จิรวัดน์ วีรจักร

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตลาดหนังสือ

คุณลักษณะเด่นของการพูดและการเขียนของ ส. ศิวรักษ์ ที่ทำให้คนส่วนใหญ่ยังติดตามฟังและติดตามอ่านอยู่อย่างไม่ขาดสาย ก็คือการที่ ส. ศิวรักษ์ พูจากความเป็นจริง หรือพูดสัจจะ โดยไม่ได้ถือว่าคนฟังจะชอบหรือไม่ชอบก็ตาม แต่เป็นสิ่งที่คนฟังคนอ่านควรรู้ ในขณะที่นักพูดหรือนักเขียนอื่น ๆ จะพูดอะไรที่คนฟังชอบ ซึ่งบางทีไม่มีคุณค่าต่อคนฟังคนอ่านเท่าใดนัก ลักษณะนี้ทำให้งานพูดและเขียนของ ส. ศิวรักษ์ ยังมีค่าต่อคนฟังเสมอมา งานเขียนเกี่ยวกับตัว ส. ศิวรักษ์ เอง ในเรื่อง **ช่วงแห่งชีวิตของ ส. ศิวรักษ์** นี้ก็เช่นกัน เป็นงานที่เป็นสัจจะจากชีวิตของ ส. ศิวรักษ์ ทั้งด้านดีและด้านที่เป็นจุดอ่อน ผู้อ่านจะรู้จัก ส. ศิวรักษ์ ในทุกแง่มุมอย่างไม่ลำเอียง เริ่มตั้งแต่เทือกเถาเหล่ากอ พ่อแม่ ตอนเกิด เป็นเด็ก เรียนหนังสือ ทำงานเมืองนอก จนกลับมาเมืองไทย ด้วยลีลาและสำนวนแบบ ส. ศิวรักษ์ ๑ หนังสือที่ราคาเยาที่น่าอ่านสำหรับผู้สนใจเบิกโลกแห่งปัญญาและความรอบรู้ด้วยการอ่านหนังสือฉบับกระเป๋าก็คือ เล่มแรก **ปัญหา**

โสเภณี : การแสวงหามาตรการทางกฎหมายและมาตรการอื่น ๆ ที่เหมาะสมในประเทศไทย หนังสือชุดจุฬาริการชุมชนลำดับที่ ๒ ผลงานวิจัยของผู้ช่วยศาสตราจารย์สุนีย์ มัลลิกะมาส แห่ง คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและคณะ หนังสือเล่มนี้คณะผู้วิจัยได้ศึกษาและชี้ให้เห็นถึงสถานภาพของหญิงโสเภณีในแง่มุมต่าง ๆ เช่น เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การก้าวเข้าสู่การเป็นโสเภณีอาชีพ รายได้ การตรวจโรค กระบวนการค้าประเวณี แนวโน้มที่จะเลิกอาชีพค้าประเวณีจะเป็นไปได้เพียงใด เหมาะสมสำหรับทุกท่านที่สนใจจะหาความรู้ในเรื่องของหญิงโสเภณีแล้ว ท่านจะมองดูอาชีพนี้ด้วยโลกทัศน์ที่เป็นจริงและเข้าใจมากยิ่งขึ้น © สำหรับผู้ที่สนใจวิกฤตการณ์ของโลกโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเอเชียอาคเนย์ของเราก็ไม่ควรพลาดหนังสือ **ความพยายามของนานาประเทศในการแก้ไขวิกฤตการณ์กัมพูชา** งานวิจัยของ รองศาสตราจารย์ สมพงศ์ ชุมมาก หนังสือจุฬาริการชุมชนอันดับ ๕ ที่จะนำท่านผู้อ่านลงไปสู่ความเป็นไปของสงครามในกัมพูชานับตั้งแต่ ทหารเวียตนามเข้ายึดเมื่อ ๗ มกราคม ๒๕๒๒ เป็นต้นมา และชี้ให้เห็นถึงความพยายามของสหประชาชาติ กลุ่มอาเซียน และโลกเสรีทั้งหลายที่พยายามยุติวิกฤตการณ์สงครามในกัมพูชา โดยวิเคราะห์เอกสารสำคัญที่หาได้ยากมากมายหลายสิบฉบับ ซึ่งจะทำให้ท่านผู้อ่านมองเห็นความเป็นไปของวิกฤตการณ์กัมพูชาได้กระจ่างแจ้งเหมือนได้ติดตามเหตุการณ์นั้นมานับเป็นปี ๆ ที่เดียว © หนังสือในแนวเศรษฐศาสตร์-การเมือง อีกเล่มหนึ่งที่ไม่ควรพลาดหนังสือชื่อ **แนวคิดนักทฤษฎีสังคมนานาชาติ** โดย รองศาสตราจารย์ ฉัตรทิพย์ นาถสุภา แห่งคณะ เศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้สนใจเป็นพิเศษในสาขาวิชาประวัติศาสตร์เศรษฐกิจ หนังสือเล่มนี้เรียบเรียงจากการสัมภาษณ์บรรดานักทฤษฎีสังคมที่มีชื่อเสียงระดับโลกหลายท่าน หลายประเทศ โดยอาจารย์ ฉัตรทิพย์ เช่น ดร. โงมันลาน ปัญญาชนยังการี ผู้พยายามรวมนักวิชาการพื้นเมืองเพื่อสร้างทฤษฎีสังคมของเอเชีย พี ซี โจ ชี บิพันจันตรา อุษา ปัตโน และอาร์ เอช ชาร์มา กลุ่มนักวิชาการ มาร์กซิสตินเดีย แอลเซลโม คาโน แห่งนิการากัว และอีกหลายคน ท่านผู้อ่านจะได้สัมผัสกับแนวคิดของนักทฤษฎีสังคม ซึ่งอาจารย์ ฉัตรทิพย์ นาถสุภา ได้พยายามเรียบเรียงไว้ให้อ่านเข้าใจง่ายเหมือนหนึ่งเราได้ไปพบปะท่านเหล่านั้นด้วยตัวของเราเอง ความหลากหลายของแนวคิดจากนักทฤษฎีสังคมที่ปรากฏในหนังสือเล่มนี้จะทำให้ท่านผู้อ่านเข้าใจระบบสังคม ความเป็นไปของสังคมหนึ่งไปสู่สังคมหนึ่งอย่างมีขั้นตอน และพอมองเห็นว่า เพราะเหตุใดทิศทางการผันแปรของสังคมจึงเป็นอยู่อย่างปัจจุบัน หรือถ้าหากจะอ่านหนังสือเล่มนี้แบบ

สารคดีท่องเที่ยวก็สามารถจะนำท่านไปพบเห็นเมืองสำคัญของประเทศในหลายมุมโลกอย่างคุ้มค่า เวลาที่อ่านทีเดียว ๑ เมื่อเอ่ยถึง วิทยากร เชียงกูล กันแล้วย่อมเป็นที่รู้จักดีทั้งในกลุ่มนักวิชาการ นักอ่าน นักเขียน เพราะผลงานของ วิทยากร เชียงกูล กันแล้วย่อมเป็นที่รู้จักดีทั้งในวงการหนังสือมานานนับสิบปีมาแล้ว **การพัฒนาทุนนิยมในประเทศไทย ศักยภาพสังคมเกษตรภาคกลาง พ.ศ. ๒๕๐๓-๒๕๒๓** เป็นหนังสือเล่มหนึ่งของ วิทยากร เชียงกูล ที่นำเสนอต่อผู้อ่านในยุคที่เป้าหมายสำคัญอย่างหนึ่งของรัฐ คือ การพัฒนาสังคมเกษตร หนังสือเล่มนี้เป็นการเรียบเรียงจากวิทยานิพนธ์ปริญญาโท ณ สถาบันการศึกษาสังคมศาสตร์ ประเทศเนเธอร์แลนด์ของวิทยากร เชียงกูลเอง แม้จะเป็นการศึกษาเฉพาะกรณีสังคมเกษตรภาคกลาง แต่ก็ชี้ให้เห็นถึงความพยายาม ทิศทาง แนวโน้ม ปัญหาและผลกระทบต่อสังคมไทย ในการพัฒนาทุนนิยมในประเทศไทย ซึ่งทำกันมาเป็นสิบปีแล้ว แต่ก็ยังไม่บรรลุเป้าประสงค์ที่ต้องการ ไม่บ่อยนักที่จะพบหนังสือที่มีคุณค่าที่วิเคราะห์ กระแทกแก่นความเป็นจริงถึงเรื่องทุนนิยมในสังคมเกษตรไทยได้เท่ากับหนังสือเล่มนี้ ๑ ผู้ที่ติดตามผลงานของ ส. ศิวรักษ์ ทั้งการพูดและการเขียนก็ไม่ควรพลาด อีกเล่มหนึ่งที่น่าสนใจคือ **ศิลปะแห่งการพูด** ซึ่งเป็นหนังสือที่รวบรวมผลงานการพูดการบรรยาย ปาฐกถา การสัมภาษณ์ของ ส. ศิวรักษ์ ณ ที่ต่าง ๆ ไว้มากกว่าสิบเรื่อง หลายรสชาติหลายแนวคิดที่จริงและตรงประเด็น เต็มไปด้วยสาระเนื้อหาที่มีคุณค่าทุกเรื่องซึ่งเป็นแนวเด่นของ ส. ศิวรักษ์ มาตลอดทั้งการพูดและการเขียน หากพลาดที่จะได้อ่านหนังสือเล่มนี้น่าเสียดายมากจริงๆ ๑ วาระ ๗๐๐ ปีของลายสือไทย ผ่านไปไม่นานมานี้แต่ของดีจากวาระดังกล่าวยังคงพอกพูนกันได้นั่นคือ หนังสือเรื่อง **การประณมศึกษากับลายสือไทย** ของสำนักงานคณะกรรมการการประณมศึกษาแห่งชาติเป็นหนังสือที่ชี้ให้เห็นถึงวิวัฒนาการของอักษรไทย ภาษาไทยที่ควบคู่ไปกับการประณมศึกษาแห่งชาตินับแต่ปี พ.ศ. ๑๘๒๖ ที่พ่อขุนรามฯ ทรงประดิษฐ์อักษรไทยมาจนถึงปัจจุบันนี้เหมาะที่จะหาอ่านเพื่อศึกษาเกี่ยวกับอักษรไทย ภาษาไทย แบบเรียนไทย และประวัติศาสตร์การศึกษาไทย อ่านแล้วจะพบกับความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของบรรพบุรุษของเราอย่างน่าชื่นชมทีเดียว ๑ **คาทอลิกกับสังคมไทย สืบทอดราชแห่งคุณค่าและบทเรียน** โดย เสรี พงศ์พิศ จัดพิมพ์โดยมูลนิธิโกมล คีมทอง เป็นหนังสือฉบับกระเป๋าทักกล่าวถึงศาสนาคริสต์ นิกายโรมันคาทอลิก นับตั้งแต่ยุคเข้าสู่กรุงสยามสมัยพระนารายณ์ เมื่อ ๔๐๐ ปีมาแล้ว จนปัจจุบัน ว่ามีแรงจูงใจใดที่ทำให้ภิกษุคาทอลิกแพร่ขยายไปทั่วโลกและเข้ามาในไทย ผลกระทบทั้งทางบวกและทางลบที่มีต่อยุคสมัยต่างๆ ของไทย ความ

รู้เรื่อง ความล้มเหลวในการเผยแพร่ศาสนาในไทยเป็นอย่างไร และในอนาคต คาทอลิกในสังคมไทยจะมีบทบาทอย่างไร จัดเป็นหนังสือที่ดีที่ควรอ่านอีกเล่มหนึ่ง © สำหรับผู้ที่สนใจเกี่ยวกับแวดวงของการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับหลักสูตรซึ่งเป็นตัวจักรใหญ่ในการศึกษาว่าเป็นอย่างไร ก็ควรจะอ่าน **พื้นฐาน และหลักการพัฒนาหลักสูตร** ของ รองศาสตราจารย์สังต์ อุทรานนท์ แห่ง ภาควิชาบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หนังสือเล่มนี้อาจกล่าวได้ว่า เป็นหนังสือที่อธิบายสาระสำคัญของหลักสูตรไว้อย่างครบถ้วน นับแต่การสร้างความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับหลักสูตร ความหมาย พื้นฐานการพัฒนาหลักสูตร ขบวนการหลักการพัฒนาหลักสูตร การพัฒนาหลักสูตร ท้องถิ่น ปิดท้ายด้วยแนวคิดและพัฒนาการใหม่ทางค่านิยมหลักสูตร เหมาะสำหรับครูอาจารย์และผู้สนใจหลักสูตรจะหาอ่าน ท่านจะเข้าใจเรื่องราวของหลักสูตรได้ดีขึ้นอย่างมากทีเดียว © หนังสือทางด้านการศึกษาก็มีเล่มหนึ่งที่น่าสนใจมาก คือ **หลักบริหารการศึกษาทั่วไป** ของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์เอกชัย กัสสุพันธ์ แห่งภาควิชาบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นหนังสือที่อ่านเข้าใจง่ายให้ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการบริหารการศึกษาทั่วไปนับตั้งแต่ ปรัชญาการบริหาร ทฤษฎีองค์กร ฯ กระบวนการบริหาร การบริหารด้านต่าง ๆ ภาวะผู้นำการประชาสัมพันธ์โรงเรียน การนิเทศน์การศึกษา และมนุษยสัมพันธ์สำหรับผู้บริหาร ทุกตอนจะแยกหัวข้อสำคัญออกมาอย่างเด่นชัด อ่านแล้วสบายตาสบายใจ เพราะผู้เขียนสื่อความหมายกับผู้อ่านได้ดีมากทีเดียว ©

© “ตลาดหนังสือ” ขอแนะนำหนังสือดีสำหรับฉบับนี้ไว้เพียงนี้ก่อน ฉบับหน้าจะเสนอหนังสือที่มีคุณค่าและราคาไม่แพงเกินไปให้ได้ทราบกันอีก หากผู้ใดหรือสำนักพิมพ์ใดสนใจจะใช้บริการ “ตลาดหนังสือ” โปรดส่งหนังสือที่จะให้เราแนะนำหรือส่งเขปสาระของหนังสือนั้นมายัง **บรรณาธิการวารสารครุศาสตร์** เรายินดีช่วยเป็นสื่อกลางให้โดยไม่คิดมูลค่าใด ๆ ทั้งสิ้น

หัสตินทร์ เขาวนปรีชา